

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INTERNET XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH YO‘LLARI

Sh.N.Niyozova

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

tayanch doktoranti

E-mail: niyozovashohsanam5@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur tadqiqot ishida raqamli iqtisodiyot sharoitida internet xizmatlari bozorining shakllanishi va rivojlanish tendensiyalari ilmiy jihatdan o‘rganilgan. Internet xizmatlari infratuzilmasining rivojlanish darajasi, raqamli texnologiyalarning iqtisodiyotga integratsiyalashuvi hamda elektron xizmatlar ko‘lamining kengayishi ushbu bozorning rivojlanishiga ta’sir etuvchi muhim omillar sifatida tahlil qilingan. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, telekommunikatsiya infratuzilmasini modernizatsiya qilish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va raqamli savodxonlikni oshirish internet xizmatlari bozorining samarali rivojlanishiga xizmat qilishi asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: raqamli iqtisodiyot, internet xizmatlari bozori, telekommunikatsiya infratuzilmasi, elektron tijorat, raqamli transformatsiya, innovatsion texnologiyalar.

Аннотация: В данном исследовании научно изучены процессы формирования и тенденции развития рынка интернет-услуг в условиях цифровой экономики. Проанализированы уровень развития инфраструктуры интернет-услуг, интеграция цифровых технологий в экономику, а также расширение спектра электронных услуг как ключевые факторы, влияющие на развитие данного рынка. По результатам исследования обосновано, что модернизация телекоммуникационной инфраструктуры, внедрение инновационных технологий и повышение уровня цифровой грамотности способствуют эффективному развитию рынка интернет-услуг.

Ключевые слова: цифровая экономика, рынок интернет-услуг, телекоммуникационная инфраструктура, электронная коммерция, цифровая трансформация, инновационные технологии.

Annotation: This study scientifically examines the formation and development trends of the internet services market in the context of the digital economy. It analyzes the level of development of internet service infrastructure, the integration of digital technologies into the economy, and the expansion of electronic services as key factors influencing the growth of this market. The research findings justify that modernization of telecommunications infrastructure, implementation of innovative technologies, and improvement of digital literacy contribute to the effective development of the internet services market.

Keywords: digital economy, internet services market, telecommunications infrastructure, e-commerce, digital transformation, innovative technologies.

Kirish

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi zamonaviy iqtisodiyotning transformatsiyasida muhim rol o'ynamoqda. Raqamli texnologiyalar iqtisodiy jarayonlarni tashkil etish va boshqarish mexanizmlarini tubdan o'zgartirib, yangi iqtisodiy model – raqamli iqtisodiyotning shakllanishiga zamin yaratmoqda.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi internet xizmatlari bozorining kengayishi bilan chambarchas bog'liqdir. Internet xizmatlari nafaqat axborot almashinuvi vositasi, balki iqtisodiy faoliyatni tashkil etishning samarali platformasi sifatida ham namoyon bo'lmoqda. Xususan, elektron tijorat, masofaviy ta'lim, raqamli moliyaviy xizmatlar hamda elektron hukumat tizimlari internet texnologiyalariga asoslangan holda faoliyat yuritmoqda.

Shu nuqtai nazardan, internet xizmatlari bozorining rivojlanish omillarini tahlil qilish hamda uning iqtisodiy tizimdagi o'rnini ilmiy asosda o'rganish dolzarb ilmiy masalalardan biri hisoblanadi.

Internet xizmatlari bozorining nazariy asoslari

Internet xizmatlari bozori raqamli iqtisodiyotning muhim tarkibiy elementlaridan biri bo'lib, u axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida shakllanadigan xizmatlar majmuasini o'z ichiga oladi. Mazkur bozorning rivojlanishi telekommunikatsiya infratuzilmasining holati, texnologik innovatsiyalar hamda internet foydalanuvchilari sonining ortishi bilan bevosita bog'liqdir.

Ilmiy tadqiqotlarda ta'kidlanishicha, internet texnologiyalarining iqtisodiyotga joriy etilishi tranzaksiya xarajatlarini kamaytirish, iqtisodiy jarayonlarning tezkorligini oshirish hamda yangi biznes modellarini shakllantirish imkonini beradi. Shu bilan birga, internet xizmatlari bozori innovatsion faoliyatni rag'batlantirish va iqtisodiy raqobatbardoshlikni oshirishga ham xizmat qiladi.

Internet xizmatlari bozori quyidagi asosiy komponentlardan iborat:

- telekommunikatsiya infratuzilmasi;
- internet provayderlari faoliyati;
- raqamli xizmatlar platformalari;
- elektron tijorat tizimlari;
- bulutli texnologiyalar.

Mazkur komponentlarning o'zaro integratsiyasi internet xizmatlari bozorining samarali faoliyat yuritishini ta'minlaydi.

Internet xizmatlari bozorining rivojlanish tendensiyalari

So'nggi yillarda global miqyosda internet xizmatlari bozorining jadal rivojlanishi kuzatilmoqda. Ushbu jarayon bir qator iqtisodiy va texnologik omillar bilan izohlanadi.

Birinchidan, mobil internet texnologiyalarining rivojlanishi internet xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Smartfon va planshet kabi mobil qurilmalar internet xizmatlariga tezkor kirishni ta'minlab, foydalanuvchilar sonining ortishiga olib kelmoqda.

Ikkinchidan, bulutli texnologiyalarning rivojlanishi tashkilotlar uchun ma'lumotlarni saqlash va qayta ishlash jarayonlarini optimallashtirish imkonini bermoqda. Bu esa IT infratuzilmasiga bo'lgan xarajatlarni kamaytirishga xizmat qiladi.

Uchinchidan, elektron tijorat platformalarining rivojlanishi internet xizmatlari bozorining kengayishiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Internet orqali amalga oshiriladigan savdo operatsiyalarining ko'payishi yangi iqtisodiy imkoniyatlarni yaratmoqda.

Bundan tashqari, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar texnologiyalari va IoT tizimlarining joriy etilishi internet xizmatlarining samaradorligini oshirmoqda.

Internet xizmatlari bozorini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari

Internet xizmatlari bozorining barqaror rivojlanishini ta'minlash uchun quyidagi yo'nalishlarga alohida e'tibor qaratish zarur.

Birinchidan, telekommunikatsiya infratuzilmasini modernizatsiya qilish muhim ahamiyatga ega. Yuqori tezlikdagi internet xizmatlarini kengaytirish hamda optik tolali aloqa tarmoqlarini rivojlantirish internet xizmatlari bozorining rivojlanishiga turtki beradi.

Ikkinchidan, raqamli xizmatlar ko'lamini kengaytirish zarur. Elektron tijorat, elektron hukumat va raqamli moliyaviy xizmatlarning rivojlanishi iqtisodiy samaradorlikni oshiradi.

Uchinchidan, innovatsion texnologiyalarni joriy etish muhim hisoblanadi. Sun'iy intellekt, 5G texnologiyalari va IoT tizimlari internet xizmatlari sifatini sezilarli darajada yaxshilashi mumkin.

To'rtinchidan, aholining raqamli savodxonligini oshirish internet xizmatlaridan samarali foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, internet xizmatlari bozori raqamli iqtisodiyotning rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Internet texnologiyalarining keng qo'llanilishi iqtisodiy jarayonlarning samaradorligini oshirish, yangi biznes modellarini shakllantirish hamda innovatsion rivojlanishni ta'minlash imkonini beradi.

Internet xizmatlari bozorini rivojlantirish uchun telekommunikatsiya infratuzilmasini takomillashtirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish hamda raqamli savodxonlikni oshirish zarur. Mazkur chora-tadbirlar mamlakatning raqamli iqtisodiyotdagi raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Tapscott D. *The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence*. New York, 2014.
2. Laudon K., Laudon J. *Management Information Systems*. Pearson Education, 2021.
3. OECD. *Digital Economy Outlook*. Paris, 2021.
4. World Bank. *Digital Economy for Development*. Washington, 2022.
5. Turdaliyev B. **Raqamli iqtisodiyot asoslari**. – Toshkent, 2020.
6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining **“Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi**.
7. Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi statistik ma’lumotlari.